

Opschrift

Vergadering van 24 februari 2025

Nummer: 2025_MV_00129

Onderwerp:

Mondelinge vraag van raadslid Frederik Sioen: Vrije zwemzones

Raadslid(-leden):

Frederik Sioen - Voor Gent

Bevoegd: Joris Vandenbroucke

Omschrijving van de vraag

Toelichting:

De eerste lentezon doet ons al dromen over de zomer. En wie denkt aan de zomer, denkt aan de Gentse Feesten, aan reizen, maar ook aan de warmte en de nodige afkoeling. En dan denken we dus ook aan zwemmen. Vorige week lazen we in de krant dat Eeklo deze zomer van start zal gaan met een proefproject ‘Kop van de Vaart’.

Dat doet ons ook dromen in Gent. Al enkele jaren wordt aan Houtdok de ‘dobberdag’ georganiseerd door VZW Waterland in samenwerking met Dokano en Collectief verhalen. Dit om aandacht te vragen voor vrije zwemzones. VZW Waterland ondersteunde ook al verschillende proefprojecten onder de noemer ‘Zalige Zwemdagen’ in andere steden zoals Antwerpen, Brugge, Kortrijk en Turnhout.

Ook de Vlaamse regering heeft zich geëngageerd hier verandering in te brengen. In het regeerakkoord is te lezen dat de Vlaamse regering zal werken aan een versoepeld wetgevend kader rond openwaterzwemmen en rond zwembaden in het algemeen. De tijd van een beperkt aantal zwemlocaties door strikte regulering is hiermee voorbij. Met de introductie van de nieuwe categorie ‘vrije zwemzones’ krijgen we als stad de kans om laagdrempelig nieuwe zwemkansen te creëren. Een kans die we als waterstad met beide handen moeten grijpen.

In januari bezorgde het Departement Zorg van Vlaanderen aan lokale besturen een leidraad bij het creëren en exploiteren van vrije zwemzones.

Vraag:

1. Hoe gaat de stad aan de slag met de leidraad van Departement Zorg? Kunnen hier al enkele conclusies uit getrokken worden?
2. Zijn er lessen die we meenemen uit de testprojecten ‘Zalige Zwemdagen’?
3. Wanneer zouden we meer zicht krijgen op vrije zwemzones binnen onze stad?

4. Is er nog een mogelijkheid dat we in de zomer van 2025 gaan kunnen zwemmen in vrije zwemzones?

Antwoord

Dank voor uw vragen, beste collega's.

Zwemmen in open water is een thema dat duidelijk heel erg leeft, zoals het aantal vragen hier vandaag (en de voorbije jaren) bewijst. Ik meen hieruit te mogen opmaken dat er heel veel goesting is bij veel mensen, van alle overtuigingen en gezindten en partijen, om vrij in open water te mogen zwemmen, ook in Gent. Ik deel die goesting heel erg en sta zelf te springen om te kunnen zeggen dat we dit straks gaan kunnen en mogen doen.

Liever deze zomer nog dan volgende zomer.

In het Vlaams regeerakkoord staat daarover een veelbelovende passage : “Zwemmen in open water wordt een recht. Tot nu was het principe dat zwemmen overal verboden is, tenzij op plaatsen waar het expliciet toegestaan wordt; die logica draaien we om: zwemmen is overal toegestaan, tenzij op plaatsen waar het expliciet door de (lokale) overheid verboden wordt”.

Zolang die passage niet wordt omgezet in nieuwe regelgeving, staan we hier helaas nog mijlenver van zwemmen in open water. Tussen droom en daad staan -nog steeds, Willem Elschot blijft actueel- wetten in de weg (meer bepaald Vlarem II) en praktische bezwaren (de waterkwaliteit is vaak echt nog niet goed genoeg).

Want wat is de realiteit vandaag? De vorige Vlaamse regering heeft in februari vorig jaar weliswaar “vrije zwemzones” geïntroduceerd, zones waar zonder toezicht en zonder accommodatie gezwommen kan worden. Maar dit blijft een kader dat nadrukkelijk uitgaat van de premisse dat zwemmen in Vlaanderen overal verboden is en blijft, tenzij op plaatsen waar het nadrukkelijk is toegestaan, met de lokale overheden die hiervoor de facto aansprakelijk worden gesteld.

Het was bovendien wachten op een “Leidraad voor lokale besturen” van het Vlaamse departement Zorg om te weten hoe die vrije zwemzones concreet ingevuld moet worden. Die leidraad was aangekondigd tegen ten laatste het najaar van 2024, maar is er pas sinds 10 februari.

Als we de gewijzigde Vlarem II en de leidraad samen leggen, is duidelijk:

1) dat de lokale besturen de potentiële vrije zwemzones heel concreet moeten aanduiden op basis van een uitgebreide gemotiveerde beslissing. Dat gebeurt via een uitgebreid stappenplan, volgens een specifieke methodiek waarbij o.a. een screeningsdocument van 12 bladzijden moet ingevuld worden en er een schriftelijk akkoord nodig is van de waterbeheerder. Een procedure die we pas sinds 2 weken kennen.

2) dat er een uitgebreide verplichte plaats-specifieke risicobeoordeling ingevuld moet worden, via een alweer uitgebreid beschreven methodiek en waarbij alle mogelijk beschreven risico's (meer dan 5 bladzijden in de leidraad) overwogen moeten worden. De risicobeoordeling in een vaste template – mét beheersmaatregelen die genomen worden om de risico's te beperken - moet expliciet goedgekeurd worden door

het Vlaamse Departement Zorg. Ook die template en uitgebreide leidraad zijn recent pas gecommuniceerd.

Het maakt dat aankondigingen van andere besturen – bijvoorbeeld Eeklo – mijns inziens met het nodige voorbehoud te nemen zijn: geen enkele gemeente kan nu al “afgeklopte” locaties voor vrij zwemmen in open water aankondigen.

Maar het maakt vooral duidelijk dat het kader waar we het nu mee moeten doen blijft steken in een mindset die nog heel ver af staat van het idee uit het Vlaams regeerakkoord.

We hebben in Gent niet gewacht op de Vlaamse leidraad om al verkennend onderzoek te doen. In een overlegplatform met alle betrokken stadsdiensten (de stedelijke ambtelijke werkgroep Zwemmen In Open Water) zijn de voorbije maanden al potenties en risico's van verschillende mogelijke zwemlocaties, gekoppeld aan de nodige beheersaspecten, in kaart gebracht.

Zo zijn er al verschillende waterkwaliteitsmetingen (metingen op vooral blauwalgen, ecoli, enterokken, ...) geweest – die in veel gevallen jammer genoeg aangaven dat locaties die er aantrekkelijk uitzien niet / nog niet voldoen aan de nodige waterkwaliteitseisen (bv Houtdok, Coupure, de historische binnenstad). Op volksgezondheid kunnen we uiteraard geen toelagen doen. Dit blijft sowieso een belangrijk werk- en aandachtspunt.

Op andere plaatsen die nog overwogen en onderzocht worden (langs de Leie of Schelde, de visvijver in het Wonderwoud) is er bij de politie en brandweer een grote bezorgdheid voor ernstige overlast en veiligheidsproblemen. Het overdonderend succes van de beperkte plaatsen in Vlaanderen waar er gezwommen kan worden doet vrezen dat één of twee nieuwe proefprojecten in een dense stad als Gent aantrekkingspolen dreigen te worden die de beoogde lokale reikwijdte ver zou overstijgen.

Waar, juist omwille van de schaarste van het aanbod, heel veel mensen verwacht worden op piekmomenten wordt gewaarschuwd voor ernstige overlast (ook voor buurtbewoners), veiligheidsrisico's, mobiliteitsproblemen, problematische aanrijmogelijkheden voor politie en brandweer, ... Op basis van een screening van potentiële locaties afgelopen maanden kon de ambtelijke werkgroep in de huidige context geen locatie(s) voorstellen die niet als problematisch werden gezien.

Het is geen toeval dat er in Vlaanderen, binnen een stedelijke context, geen voorbeelden bestaan van vrije zwemzones in open water tenzij onder zeer gecontroleerde omstandigheden. Zoals in het Bonaparte-dok in Antwerpen, bijvoorbeeld, waar onder toezicht van redders, enkel op reservering gedurende een tijdslot van 30 minuten mag gezwommen worden en dat tijdens 7 namiddagen in de zomer tussen 12u en 17u. Dat kost tienduizenden euro's. En sorry, maar dit komt neer op het exploiteren van een openluchtzwembad dat heel beperkt open is, iets wat wel erg ver staat van de filosofie van 'vrije zwemzones'. Is het dat wat wij voor ogen hebben, collega's? Ik zal hier verder nog over afstemmen met de collega's in het college, maar dit kan toch niet de bedoeling zijn?

Daarom eindig ik mijn antwoord ongebruikelijk met een vraag aan de twee vraagstellers die ook in het Vlaams Parlement zetelen, voor twee meerderheidspartijen nog wel. Spoor de Vlaamse regering alsjeblieft aan om zo snel mogelijk het regeerakkoord uit te voeren zodat we overal kunnen zwemmen in open water, behalve waar het expliciet verboden is. Waar wacht de Vlaamse regering nog op?
